

היינט פארמאגט

№ 168 | Łódź, Wtorek, 21 lipca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז. דינסטאג 21 מנחם אב תרצ"א | № 168
פערט פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז. פערמירסאווער 21, טעל. 224-71. — 224-71. Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

מוראדיגער חורבן איז לויבליך

א וואלקעז-ברוך, א שטורם-ווינד און א אויסערגעווענליך גרויסער האגעל האט חרוב געמאכט א שטאט-טייל. — דערהער געט צוויי יודען איז שטאט. — שוידערליכער חורבן איז דער סביבה עס זאלען זיין העכער 200 דערהרג'עטע און עטליכע הונדערט פערוואונדעטע

קופאן № 15

2-טע סעריע

פון גרויסען

פרעמיע-קאנקורס

— פון —

„נייטס פאלקסבלאט“

פון זיך צו בעטייליגען אין פרע-
מיע-קאנקורס איז גענוג צוגע-
שטעלען ב' 15 יולי 30 קופאנען.

די דייטשע האבען איז פארוי דערגרייכט, וואס זיי האבען געוואלט

פערליך, 20 (טו) לויט די דיעות, וואס זענען דא אנגעקומען וועגען פערליך פון די פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען אין פאריז, ווערט דא בעטאט, אז די דייטשע האבען אין פאריז דער גרייכט זאל, וואס זיי האבען געהאט צו דערגרייכען

נעכטיגע יול-אקאדעמיע פון דער ווילנער טרופע

אין לאקאל פון לאדזער שטאט-ראט איז נעכטען פארגעקומען א מיטגלידע אקאדעמיע געוועזענע 15 יעהריגע יול פון דער ווילנער טרופע.

עס איז געקומען א גרויסער עולם און פער-טרעטער פון א רייה קלענערע און פראפעסא-נעלע אינסטיטוציעס.

מיט רעדעס-אין בעגריסונגען זענען ארויס-געטרעטען דיטער משה בראדערזאן, רעד. אונזער, נעלדבארד, אדו. וויצמאן, נייגאלער, יוסף זעלי-קאוויטש, פראנקענאל א. א.

צום סוף האט דיר. מואה ווארם אפגעשטערט אויף די בעגריסונגען און האט אויך געדאנקט דעם לאדזער מאגיסטראט.

דער צווייטער טייל איז אויסגעפילט געווא-רען מיט אן ארטיסטישען פראגראם אויסגעפיהרט דורך מרים ארלעסאן, אידא פאלענסקא, וויסליץ און סאמבערג.

ריסענע בויער פון די וועלדער, זענען אויך צו-געשלידערט געווארען אין שטאט אריין. מען רעכענט, אז עס זענען אין דער סביבה אויף די פעלדער און שטעטען אומגעקומען ווע-כער 200 מענטשען און עס זאלען זיין הונדערטער פערוואונדעטע.

פאליציי און מיליטער זענען ארויסגעפארהען איבער דער סביבה צו ברענגען הילף די געליטענע ביז שפעט אין אונזער איז נאך נישט געלונגען פעסטצושטעלען די צאהל געהרג'עטע און פער-וואונדעטע, עס איז מעגליך, אז בשעת פאניק ווערט איבער-טריבען די צאהל טויטע און פער-וואונדעטע, די רעטונגס-אקציע וועט דויערן א גאנצע נאכט.

די הונדערט זענען אנגעהויבען אין שטאט זענען פערהאן פיל דאכלאזע מיט וועלכע עס פער-בעמט זיך ד' בעפעלקערונג צו בעווארגען זיי מיט נאכטלעכערס.

לויבליך, 20 (טעלעפאניש) עס האבען זיך געהאט פערשפרייט קלאנגען, אז עס האט געליטען די ישיבה און די שוהל, ווי אונזער קארעספאנדענט גיט אנו אים איבער זענען די אלע קלאנגען נישט אמת.

סאוויעטע זאלעז אנערקענען די צארישע חובות אונטערהאנדלונגען צווישען פראנקרייך און די סאוויעטען

שיטעריי צווישען האמוניסטישע און בונדישע ארבייטער אין ווארשא

ווארשא 20 (טעל. פון אונזער קארעספאנ-דענט) פאר דער פאבריק אויף זשעלאנא 30 איז געקומען צו א שטערק צווישען קאמוניסטישע און בונדישע ארבייטער, עס זענען פערהאן צוויי שווער פערוואונדעטע ארבייטער.

גרויספירשטיי אנה אברענסקה זיך אראפגעווארפען פון אייפל-טורם

פאריז 20 (ספ. טעל.) פון אייפל-טורם האט זיך אראפגעווארפען די רוסישע גרויספירשטיי אנה אברענסקה און איז געבליבען טויט אויפן ארט.

ניע איז חרוב געווארען. מיליטערישע רעפלעק-טארען האבען בעלויכטען די גאסען, וואס זענען חרוב געווארען, כדי די געליטענע זאלען זיך קא-נען בעוועגען.

די גאסען זאמאסיקי, פאקסאלנע און דוראסקע זענען אינגאנצען חרוב. דער היראגאן האט געבושעוועט 10 מינוט אין שטאט איז געווארען א מוראדיגע מהומה, פון אלע זייטען האבען זיך געהערט יללות און געוויינען. לויבליך, 20 (טעלעפאניש)

ווי עס שטעלט זיך ארויס האט דער היראגאן און וואלקען-פראק אנגעמאכט א שוידערליכע פער-וויסטונג אין דער סביבה פון לויבליך.

אויף די שטעטען האט דער שטורם-ווינד אויפגעהויבען און אוועקגעשלידערט אויסאפוסען צוואמען מיט די פאסאזשירען

פון די וועלדער זענען אויסגעריסען געווארען מא-סען בויער און זענען אוועקגעשלידערט געווארען אויף ווייטע שטרעקעס.

עס איז אויך געפאלען א הונגעל אין דער גרויס פון עטליכע קילא א שטיק, די אוועקגע-ציעל איז מען מורע, אז די „ווידעווער מאנ-פאקטור האט בלויז בעקומען פון פינאנץ-מיניסטער-יום די הנחה, אז די שטייערן זענען צולעגט גע-ווארען אויף ראטעס. ווייטער האט די פירמע נישט בעקומען קיין שום הנחות.

„יונגע גווארדיע“ און „צייט-גאס“ פערבאטען אין פוילען

ווארשא 20 (טעל. פון אונזער קארעספאנ-דענט) די יודישע צייטשריפטען פון מאסקווע „יונגע גווארדיע“ און „צייטיגס“ זענען פערבאטען גע-ווארען צו פערקויפען אין פוילען.

דייטשע בענה עפענען די פיריעס אויפ'ן מזרח

פראנקפורט, 20 (טו) די דייטשע אר-ייענט-באנק האט געעפנט איהרע פיליעס אין קאנס-טאנטינאפאל און אין סמירנע.

מען שמועסט, אז אויך אין עגיפטען ווערען די טעג שוין געעפענט די פיליעס פון די דייטשע בענק.

לויבליך, 20 (טעלעפאניש) 7 א ייגער פאר-נאכט האט זיך איבער לויבליך אדורכגעטראגען א מוראדיגער הארגאנג פאגליט מיט א שלאקס-רעגען און אויסערגעווענליך גרויסען האגעל.

דער שטורם-ווינד האט אראפגעריסען די דע-כער פון די הייזער, איינגעווארפען בויער און חרוב געמאכט א טיך הייזער.

דער שטאט-טייל בראנאוויץ איז אינגאנצען חרוב געווארען. אלע פאבריקס-קווימעס זענען איי-געווארען געווארען. די גאנצונגע און עלעקטרא-ניע זענען חרוב געווארען. די עלעקטרישע ראהטען זענען אין די גאסען אוועקגעריסען געווארען.

דער סוחר מארק וואלקאוויטש פון טשענסטא-כאו און דער בעל-עגלה יוסף ברענער און זענען דערהרגעט געווארען אין גאס. דורך דעם, וואס עס זענען אויך זיי ארויסגעפאלען די אוועקגעריסענע עלעקטרישע דראטען.

אין שטאט זענען פארהאן מאסען פערוואונדע טע.

דער טעלעפאן-פערקעהר איז איבערגעריסען געווארען א חוץ מיט לאדז און ווארשא, אין לויבליך איז אפגעריסען געווארען טעלעפאניש פון דער וועלט.

אין אונזער איז די שטאט איינגעהילט געווען אין פינסטערניש צוליב דעם, וואס די עלעקטרא-פאריז, 20 (ספ. טעל.) אין די פאליטישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אז די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען צווישען פראנקרייך און די סא-וויטען געהען פארווערטס.

איצט אונטערהאנדעלט מען וועגען די פאר-מלחמה-חובות. מען שמועסט, אז די סאוויעטישע דעלעגאציע האט פארגעלעבט צוצאהלען די צארי-שע חובות אין ראטעס און דערפאר בעקומען פון פראנקרייך א גרויסע הלואה.

סטימסאז איז געווען טיף גערייט פון קאנצלער בריינינגס רעדע

פאריז, 20 (טו) סטימסאן און מעלאן האבען ערקלערט פאר אמעריקאנער צייטונגס-פארשטעהער, אז זיי זענען געווארען טיף גערייט פון די אויספיהרונגען פון דייטשען קאנצלער ברי-נינג וועגען דער לאגע אין דייטשלאנד.

וועגען דער „ווידעווער מאנופאקטור“

ווארשא 20 (טעלעפאניש) האלב אפי-נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין בליהענדער עלטער פון 27 יאהר מיין לייבע פרוי, אונזער אנגעפירטע טאכטער, שוועסטער און שוויגערטאכטער

אונזער זעהר חשוב'ען הרב הגאון ר' אליעזר יצחק מיוזעל שליט"א צוליבן מיט פון זיין אנפערגעשליכער פרוי, האשה הצניעה הרבנית

נ.ע. שרה רבקה

בת הגאון רשבה גר' אל'י ז"ל פליינשטיין אבד"ק פרושעאני דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבני ציון וירושלים.

די גבאים פון דער אלטשטעטישער גרויסער שוהל, וואלכארסקא 20

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין בליהענדער עלטער פון 27 יאהר מיין לייבע פרוי, אונזער אנגעפירטע טאכטער, שוועסטער און שוויגערטאכטער

שפרינצען ייידענא

(סטעפאניא)

(געבוירען טענצער)

די לויב קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 21-טען יולי 2.30 בייטאג פון טויער-הויז נאומעסקא 15 וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

מיר שטעהן פאר א ענטיידונג זאגט מאקדאנאלד אויף דער קאנפערענץ אין לאנדאן וועגן פראנצויזיש-דייטשע צוזאמענארבייט האט גערעדט דער פראנצויזישער פרעמיער לאוואל

יודיש טעאטער
אין "פילהארמאניע"
20 נאכטאוישטאג 20
דירעקטע: ד. צעלמיסער
און א. בערמאן.
גאסטראלען פון ווארש.
אפערעטן-סטאר-ארטיסטן
לעצטע טעג
פון דער סענסאציעלער און שפאנערער
שלאגער-פיעסע, וועלכע איז געווארען
ביים לעדער טעאטער-האוס
דער סאג-בעשפער
היינט דינסטאג, 9 אוועק
פון ווייטען סיביר
(כאניע די גאנצערע סעקע)
אין 3 אקטן מיט א פראדאקטאן אין פיל
נומערן געזאגט און סענץ
געדענקט
און זאגט דאס אייערע בעקאנטע
פריימאן, ד. 24 ט. האלט 10 אוועק
קומט פאר די פיערליכע פרעמיעס
פון דעם לעצטן אמעריקאנער אפערעטן-
שלאגער וועלכער ווערט יעצט אין ווארש
געפילט ביי אויספערקויפטע הייזער
דער בלינדער
פאליא
ספעציעלע נייע אויסשטאטונג - כאר -
באלעס - פערזאנלעך אייך מיט בילדען
אפערע פיהרען קיין בערלין און פאריז.
אין ווארש איז אין צוזאמענהאנג דערמ
צורעכטער געווארען א בעקאנטער אינוועניער.

די ערשטונג פון דער קאנפערענץ וועגן איז לאנדאן

לאנדאן, 20 (ט. 20) די מיניסטערן-קאנפערענץ
וועגן איז לאנדאן וועט זיך אהייבען 6 אויגער
פארנאכט.
די דייטשע דעלעגאציע פארהאט אויס פון
פאריז קיין לאנדאן 10 אויגער פריי.
לאנדאן, 20 (ט. 20) די ערשטונג פון דער
מיניסטערן-קאנפערענץ איז לאנדאן איז אפגעלעגט
געווארען אויף האלץ 7 אוועק.
סטימאן האט מאנטאג פארמיטאג צעזוכט
דעם פרעמיער מאקדאנאלד
לאנדאן, 20 (ט. 20) די ערשטע זיצונג פון דער
לאנדאנער מיניסטערן-קאנפערענץ האט געדויערט
מאנטאג ביי 8.10 אוועק. צום סוף פון דער זיצונג
איז אויסגענומען געווארען אפיציעלער קאמער
ניקאט: אונטערן פארזיץ פון פרעמיער מאקדאנאלד
האט זיך געעפנט די זיצונג 6.30 אוועק אין
אמסטערדאם פון פארלאמענט.
מאקדאנאלד האט בעגרייט די דעלעגאציע און
רעדט וועגן די אויסגאבע פון דער קאנפערענץ.
פרעמיער לאוואל האט אפגעזאגט פון די פאר-
ריווער אונטערזאנדלונגען און שטייט אונטער, אז
די אונטערזאנדלונגען צווישן די פראנצויזען און
דייטשען זענען געפיהרט געווארען אין א פריינד-
ליכען גייסט און דייטשען אויס די האפנונג אויף א
לאזאלע צוזאמענארבייט צווישן פראנקרייך און
דייטשלאנד אויפן געביט פון צווייטעלעך דעם
צווייטן און קרעדיט אין דער וועלט.
דער בריינג גיט אפיציעלע איבער דער
לאגע אין דייטשלאנד און בעטאגט די נייטיגקייט
פון א היינצונעם הילף-קאמעי.
די צווייטע זיצונג דינסטאג 10 אויגער פריי.
לאנדאן, 20 (ט. 20) מען דערווייט זיך, אז
אויף דער ערשטער זיצונג פון דער מיניסטערן-
קאנפערענץ האט מאקדאנאלד געזאגט, אז מען
שטעלט איצט פאר א ווענדערונג אין דער געשיכטע
צום גויטען, דער צום שלעכטען. זאל מען נישט
געפונען קיין לעזונג, וועט קיינער נישט קאנען פיר-
אויסזאגן די פאליטישע און סאציאלע געזאגערען
ווייטער האט מאקדאנאלד אנגעוויזען, אז מען
מוז זאגן פאר אויסגעבען די לאגע אין דייטש-
לאנד, ווייל דאס ליגט אין די אינטערעסען פון דער
גאנצער וועלט.
עס זענען פיהרען צוויי וועגען: (1) אויסצו-
געפונען קרעדיטען פאר דייטשלאנד, (2) צו זיכערען
די וועלט צוריק צו בעקומען די קרעדיטען פון דייטש-
לאנד.

די ערשטונג פון דער קאנפערענץ וועגן איז לאנדאן

פאריז, 20 (ט. 20) וועגען דער גע-
מיינאמער קאנפערענץ אין פאריז איז דער פרעסע
אויסגעגעבען געווארען אפיציעלער קאמיוניקאט
אין וועלכען עס ווערט געמאלדען, אז אויפ'ן וואונש
אינטערנאציאנאלע הילף פאר דייטשלאנד
פארשלאג פון דער ענגלישער רעגירונג
פאריז, 20 (ט. 20) גיט אינפאר-
מירטע קרייזען גיט מען איבער, אז אויף דער לאג
דאנער קאנפערענץ וועט די ענגלישע רעגירונג גע-
בען דעם פארשלאג וועגען א באלדיגע אינטערנא-
ציאנאלע הילף לטובת דייטשלאנד.
פון ענגלישע קוועלען גיט מען איבער, אז
**א פרוכטבארע צוזאמענארבייט צווישן
פראנקרייך און דייטשלאנד
ערקלערונג פון קאנצלער בריינג**
פאריז, 20 (ט. 20) איידער קאנצלער
בריינג איז אפגעפארען קיין לאנדאן, האט ער
פאר א פראנצויזישען פרעסע-פערסענלעך געזאגט,
אז ער איז צופרידען פון די אינטערנאציאנאלע
פאריז, ער איז וועיט פון דער פריינדליכער
**א שוידעריכע קינדע-קאמאטראפע
20 טיטע איז 200 פערזאנלעכע**
לאנדאן, 20 (ט. 20) ביי א גאטעסדינסט אין
דער קירכע פון לונדא האט זיך איינגעפארען די
גאלעריע מיט'ן כאר און בערגעבען אונטער זיך א גרוי-
אפהאנגען פון דעמאנסטראציע
ווארש, 20 (ט. 20) וועגען דער
ענטדעקטער שפיאנאזש-אפערע 15 פיאטער דעם-
קאוסקי גיט מען נאך איבער, אז פאליציי האט
איהם געפאקט גראד אין מאמענט, ווען ער איז
געזעסען אין א'אויסע מיט'ן מיליטערישען אטאשע
פון דער סאטוויטשיער באשעסעט באזילי באנאבא.
דעם לעצטען האט מען נישט געקאנט ארעסטירען
מאשיי-מצות
ווערט געזאגט אלע טאג פרישע און דינע
ווי אויך מצה-מעהל אייער-פערפער
און מוכארקעס לויט קארטאדער סיסטעם
מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-
קאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער
אייבערל בעוואוסטער צוהערניע
**נ. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38**
טעלעפאן 143-82.
אכטונג: עס ווערען אויך אריינגעגעבען
פריהשטיקע, אוועק-ברויטע
ווי אויך יארסקע מיטאגען
**PORADNIA
WENEROLOGICZNA**
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאנאדוקא 1
נאך פאר ווענערישע הויט-קראנקע.
און מענער-שוועכע אנצוליען פון בלוט
און אויספלוס אויף סימפליס און טריפער.
קאנסולירט מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקע. עלעקטרישער
קווארט-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט ראספעטיק.
— טעטיג פון 8 פריי ביי 9 אוועק —
פון 11 ביי 12 טאג און פון 2 ביי 3 נאכט.
עמט-אן ארוי-דאקטאר נאך קינדער און פרויען
וועגן פון 9 פריי ביי 2 נאכטיג.
פרייזער ווערט צימער פאר פרויען —

**גאסטראלען פון דער
וויילנער טרויפער**
XVI יאר
15-יעריקער יובל-טורנע אפ. מ. מזאה.
לאדזשער שטאט-טעאטער
היינט דינסטאג, דעם 21-טען יולי 9 אוועק
שווארצע געטא
פון יודישען אנוועל.
מארגען, מיטוואך, ד. 22 יולי 9 אויף נאך איין מאל
מאטקע גנב א. סאמבערג אלס, מאטקע
דאנערשטאג, דעם 23 יולי 9 אוועק
פיערריכע יובל-פארשטעלונג
פרייטאג, שבת און זונטאג
"גאט פון נקמה"
מיט א. סאמבערג אלס, יעקעל שפאטאוויטש
דינסטאג, דעם 28 יולי יובל-פרעמיערע
ניי-אינסעניורט — "200,000" (ניי-אויסען געוויינט)
רעזע: י. ראטבוים דעקאר, און קאמיוטען: אנדוויי פראנאשקא
פונעם הענטער סאן, לידער-קאמיוטען מ. פראדעראו.

DR. MED. H. Lubicz
טעפ. צאצא פאר הויט
און געשלעכט-קראנקע.
נעמט אן 11 ביי 3 נאכט.
און פון 6 ביי 8.30 און
וועגן פון 9 ביי 12 נאכט.
פיעטריקאווער 10
פאר אונזערע טעלע-
פאנען פרייזען.
אירן
יערען קוואנטום
צו ביליגע פרייזען
ליפערס
Poludniowa 22
טעל. 191-26 און 190-48
אנ'ארט
צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונ-
געלייט, איז אפגעגעבען.
צו ערפאהרען
פיעטריקאווער 33.
אין 2-טען הויף, פארטער.

Dr. med. M. Rosenthal
טעפציאליסט פאר אקוסטריע און פרויען-קראנקע.
(מאנסטאמינער) 11-go Listopada 19
טעל. 223-34.
נעמט אן אין דער העס פון 4 ביי 7 אוועק און לעש-
ניץ, "סאטאן" ליטוואקסיענא 1 (אלעקסאנדער-על-נאס)
אין 1-9, פאר דאמאן בעווענערער ווארט-זאג.
Dr. H. LUBICZ
טעפ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכט-קראנקע.
צענעליאנא 7 פרייזער 43, טעל. 13-142
עמפאנע-שעה'ן 10-8, 12-2, און 8-5, וועגן
אין 1-9, פאר דאמאן בעווענערער ווארט-זאג.
Dr. Z. Rakowski
פאר אויערען, נאז, האלס און לענגען-קראנקע.
9 קאנסטאמינער 9 טעלעפאן 127-81
שפערשטונען פון 12-2 און פון 5-7, נעמט אויך אן
אין דעם שטאט-וועג 17 פון 10-11 און פון 5-8
Dr. J. BETTE
טעפציאליסט פאר אינערליכע
און קינדער-קראנקע.
Piotrkowska 6, telef. 148-95
נעמט אן פון 8-11 פריי און פון 4-6 נאכט.
DR. MED. L. Pikielny
טעפציאליסט פאר נירן, בלינד און אירן-קראנקע.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4-7 יולי

מאשיי-מצות
ווערט געזאגט אלע טאג פרישע און דינע
ווי אויך מצה-מעהל אייער-פערפער
און מוכארקעס לויט קארטאדער סיסטעם
מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-
קאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער
אייבערל בעוואוסטער צוהערניע
**נ. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38**
טעלעפאן 143-82.
אכטונג: עס ווערען אויך אריינגעגעבען
פריהשטיקע, אוועק-ברויטע
ווי אויך יארסקע מיטאגען
**PORADNIA
WENEROLOGICZNA**
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאנאדוקא 1
נאך פאר ווענערישע הויט-קראנקע.
און מענער-שוועכע אנצוליען פון בלוט
און אויספלוס אויף סימפליס און טריפער.
קאנסולירט מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקע. עלעקטרישער
קווארט-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט ראספעטיק.
— טעטיג פון 8 פריי ביי 9 אוועק —
פון 11 ביי 12 טאג און פון 2 ביי 3 נאכט.
עמט-אן ארוי-דאקטאר נאך קינדער און פרויען
וועגן פון 9 פריי ביי 2 נאכטיג.
פרייזער ווערט צימער פאר פרויען —

Dr. med. NIEWIAZKI
טעפציאליסט פאר סימפליס, טריפער און הויט-
קראנקע. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדווייטא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8-11 און פון 9-5 אויף.
וועגן און יום-טוב פון 1-9 פארמ
בעווענערער ווארט-זאג פאר פרויען.

DOKTOR JÓZEF KON
CHOROBY DZIECI
powrócił.

DR. MED. L. Pikielny
טעפציאליסט פאר נירן, בלינד און אירן-קראנקע.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4-7 יולי

נייער פארקסבלאט

זעלבסטמארד-עפידעמיע צווישען יודען איז אפריקע

נייע מענשען

דער ציוניסטישער קאנגרעס האט זיך געענדיגט מיט א פשוטה. גישטא קיין זיגער, גישטא קיין בער...

(ע צירי פון יאהאנעסבורג)

דער צירי ווען צו דער אייגענער קוועלדגער נאט הערט מען זיך ווייניג צו. אט איז איינער פון די לעצטע זעלבסטמארד-ברובען פון א יונגען יודישען באהר פון דער ליטע...

דער קרויס וואס האט געקליבען אין דרום אפריקע, דאס לאנד, וואס איז ביי מיט אייניגע יאהר צוריק געווען א שפע פון פרנסה פאר יודען, וואוהין גאנץ ליטע, פון יעדע נשטאט און שטעטל, האט געשטראמט זוכענדיג אן איינצלייזונג פון דער היי-מישער שטעטלדיגער נאט - דאס לאנד פון גאלד און דיאמאנטען לעבט איצט א שווער דען קרויס און די ארימקייט איז געווארען אפאס-טער גאס אין פיל יודישע הייזער, לעצטענס האט שוין דערגרייכט אזוי ווייט אז דער קרויס האט שוין צווייגערטען עטליכע קיבוצים פון די יודישע ריזען.

נייע מענשען. קודם כל איז דערגרייכט געווארן דאס ווייניגסטע פון דער ארגאניזאציע. א סך בעטראכטענע עס פאר אפערפאלג. ווער עס האט געקוקט אפיקעטיוו אויף די פערזענלעכע, האט זיך אפגעצויגט, אז ווייניגסטענס פאזיציע איז געווען אזוי פסטע דאס גישט די קריטיק פון די געזעצער און גישט ווין אייגענע רעזאנאנציע האבען איהם גישט געקענט זייערען פון ארט. ער איז געווען און איז געבליבען דער איינציגער קאנדידאט, געריהרט האט איהם און בעפרייט פון אמת האט איהם גאר א זייטגע זאגן. דאס איז דער אינטערוויו וואס ער האט געגעבען דער יודישער טעלעגראפן-אגענטור אין וועלכען ער האט זיך אויסגעדרוקט ווער סקעט טיש איבער דעם ענדזל און דער יודישער מעשה-היים און אפ-וויסאל. אט די סקעטאישע בעציהונג צו דעם וואס כמעט אלע האלטען פאר א ניקר, האט געוויקלט און אפילו ווייניג פריינד האבען זיך שוין געמוזט זיך אפזאגן פון איהם.

דער פראנצויזיש-סאוויעטישער עקאנאמישער וואפען-שטייגער

די אונטערהאנדלונגען זענען צופעליג צווייגט געפאלען מיט דער פערשטאפונג פון דער פראנצויזישער עסטרייכיש-דייטשער צאל-אויסצ. די דייטשע פרעסע האט געזעהען אין די סאוויעטיש-פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען אן ענטפער אויף דער צאל-אויסצ. פראנקרייך האט ביי די דאזיגע אונטערהאנדלונגען געוואלט האבען גאנץ א פער-דינסט. ביזאן האט געוואלט צורויסן דעם קא-זיר פון דייטשלאנד'ס הענד בלונדע איהר פלירט מיט סאוויעט-רוסלאנד. דעריבער האט בריאן ביי די דאזיגע עקאנאמישע אונטערהאנדלונגען אויך אגעווארען צו רעדען וועגן פאליטישע זאכען למשל וועגן שליסען א גישט-ארגעסיע אפמאך. א חזק דעם האט מען גאנץ גערעדט מכה די אלטע חובות וואס רוסלאנד איז שולדיג פון פאר דער מלחמה די פראנצויזישע רעגירערען און וועגען שליסען א פארמעצען האנדעלס-אפמאך. מיט איין ווארט מ'האט גערעדט וועגען א ראדיקאלער ענדע-רונג פון דער רוסטישער פאליטיק אין פראנקרייך. די שארפע און שטעלע געשטענדישען אין דייטשלאנד האבען אבער אפגעוואקסן אן א ווייט אלע רעמאנעס פראבלעמען, וועלכע וועלען ווידער אויפגעוועקט ווערען נאכדעם ווי אין אייראפא וועט צוריקגעשטעלט ווערען א געוויסע גלייכעוועג.

פראנקרייך האט מורא געהאט פאר די פאלגען פון סאוויעטישען דומסטיג, וועלכער האט זיך פסדר געטוויקלט און דער פראנצויזיש-סאוויעטישער האנדעלס-בילאנס איז געווארען פסדר וואס פאסי-ווער. אין פראנקרייך האט מען נישט געקענט דער-לעזען דערצו, אז דער פראנצויזישער מארק זאל זיין אפען פארן סאוויעטישען אריינפארן. אין דער צייט ווען דער פראנצויזישער עקספארט איז אזוי נישט בעדייטענר, רוסלאנד האט דערויף געענט-פערט מיט א דעקלעט וואס וועגינער סחורות צו קליפען אין פראנקרייך.

די צייטונג-דייטשע וועגען דעם ערפאלגריי-כען גאנץ פון די סאוויעטיש-פראנצויזישע אונטער-האנדלונגען האבען זיך שילירט בעשטעלטיגט. קודם כל איז געקומען צו א הסכם וועגען אין ארדונג-ברענגען דעם סחורות-אויסצווישן און אין צוזאמען-האנג דערמיט וועגען אפגעשטעלט געווארען די דעק-רעטען סיי אין פראנקרייך, סיי אין רוסלאנד ווע-גען דעם צאל-קריג. דער געשלאסענער הסכם פראגט דעם כאראקטער גאנץ פון א וואפענשטילשטאנד אבער נישט מיט א שלום.

די פינאנץ-האטאסטרופע איז דייטשלאנד און די דייטשע יודען

פאר אלע צוהות. מען פרובט יעכט גאלדשמיט, דעם לייטער פון, דאנאטס באנק" מאכטן פערזאנלעכע לייך פארן גאנצען אומגליק, הנם ער איז דער בע-דייטענערסטער קעזער פון דייטשער הייטשלאנד. ווי אזוי די נאציאנאליסטען גראדע אונטער דעם צוטריו פון אויסלאנד צו דער דייטשער הייטשלאנד קען בעווייזען די רעדע, וואס האט געהאלטען א נאציאנאל-סאציאליסטישער דעפוטאט וואונער אין ביינעישען לאד-דאנאט. מיר נאציא-נאל-סאציאליסטען וואונערן יעדען אויסלענדישען געלדעבער, ער זאל נישט צוריקגעקען קיין איין פאסיג אין דעם באנקראטירטען סטעט, די נא-ציאנאלע רעגירונג וועט נישט צוריקקעהרען די קינדעטען, וועלכע וועלען פרטיילט ווערען דעם פערלעבטענעם סטעטע.

די פינאנציעלע און הייטשלאנדליכע קאסא-סטראפע, וועלכע איז לעצטענס אויסגעבראכען אין דייטשלאנד ווערט צורומערקט און קאמפערטירט פון יודישען שטאנדפונקט אין די הייטשלאנד-פון די יודיש-דייטשע צייטונגען ווי, צענטראל-פער-איי-צייטונג און, איוראליטישע פאמיליענבלאט. די צייטונגען זעהען איין די סבה פון דער איינציגער שרעקליכער לאגע אין דעם, וואס די נאציאנאלע סאציאליסטען האבען צושטעלט דעם צוטריו פון אויסלאנד צו דייטשלאנד. די הייטשלא-נדישע - שרייבען די צייטונגען - האבען איבער-געגראבען די אכטונג פון דייטשען פאלק צו זיין אייגענער רעגירונג, ווייל די רעגירונג האט זי ערלויבט אויסצולאזן, כען דעם דעמאקראטישען סיס-טעם און בעצייכענען איהם, אלס א זומע פון קארופאציע. צו דעם געהאט אויך צו דער איינציג-מיניזם, וועלכער איז א אמת' קולטור-שאנד פון איינציגן דייטשלאנד. אין די גאסען שרייט מען נאך די יודען, פונקט ווי אין מיטעל-אסטער, יודא-פער קע' און יודען וואס צווערשיפן די שווער

נייע מענשען, וואס די נייע מענשען וועלען אויספירן איז שווער צו זאגען. א מעלה האבען זיי אלע, וואס זיי זענען וועט ברייטען עולם כמעט גענעצטען. יעדעפאלס ווייט מען גאר נישט פון איינער דילאמאטיש-פאליטישע פערזאנליכע. א מעלה האט זי עקזעקוטיוו, וואס אין איהר איז אפאק פערטערענען דער אריינזעהענעלעמענט. ד.ה. די האט זענען און לאנד און ווידע גאלד און פון זיי פערבינדען מיטן גאלד פון לאנד און איהר צוקאפט. היינט האבענען לעבט מען בער אלס אויפן דיר היים קאלאטאראו. אויך איהם האט מען געוויסע קרייזען געקוקט אלס איהם פערטערענען יודיש פון ווייזמאן. דערוויל איז ער נאך יוג, אבער ער איז א מענטש מיט גרויסע הייזען און אפילו וועט מענשען נייע מע-נשען. נייע פערשלאגען? דאס וועט די צייט ווייזען. (סאנציעל)

וואס פאר שטערונג וועט אננעמען ד"ר ווייזמאן צו דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיוו

באזעל (י.ט.א.) א שטארקען אינטערעס רופט אויס אין די ציוניסטישע קרייזען די פראגע, וואס פאר א שטערונג וועט אננעמען ד"ר וויי-זמאן צו דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיוו. דער פאקט, אז ד"ר ווייזמאן און ד"ר ארלאנדאוי זענען געווען די איינציגע, וועלכע זענען נישט אפגעשטאנען פון זייערע פרעסער, ווען דער קאנגרעס האט געמאכט אפאזיציע דעם נייגעוועהלטען פרעזידענט סאקאלאו, ווערט דורן פיל דעפוטאטען אינטערפארטירט אלס בעווייז פון סאקאלאו-אדמיניסטראציע, און ד"ר ווייזמאן געווענליך-לעדע אויך דער יוזע ג פון דער ארביי-טער-פראקציע וועט בעטראכט אלס קלארע אנוויי-זיג, אז ד"ר ווייזמאן וועט ווייט מיטארבייטען מיט דער נייער עקזעקוטיוו.

דינסטאג
21
ד' תמוז
מנחם אב תרצ"א

ווי האלט עס מיט דעם סכסוך צווישן די הויז-וויירמען און די הויז-וועכטער?

(2) דער סכסוך צווישן די הויזוויירמען און די סטרושעס איז נאך נישט ערלעדיגט, ווייל עס איז נאך נישט צוזאמענגעשטעלט געווארען די אויסערערענטליכע שידים-קאמיטע.

דעת עתה איז נאך נישט - צום פולען קאמ-פלעס פון דער קאמיטע - בעשטימט דער פאר-שטיינער פון יוסטיץ-מיניסטעריום, און ווי נאך דאס וועט געשעהן, וועט תיכף צוזאמענגערופען ווערען א קאנפערענץ מיט פארשטייער פון בידע צדדים, כדי צו פרעזירירען ווערען שטעלונג, און דאן וועט אויסגענומען ווערען א מיינונג ווי-אזוי צו לייקווי-דירען דעם סכסוך, און די בעדינגונגען פון א נייט געמיינעמען קאמאך.

קראנק געווארען דער קרייז- ארבייטס-אינספעקטאר

(2) ווי מיר דערווייטן זיך, איז דער קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר, אינזש. וואלדשטיינער, וואס קיעוויט קראנק געווארען, אין געמוט איבעררייסן די ארבייט אויף זיין אמט.

עס פערטערט איהם דער ה' רוקאקוויט.

**וויב-אנפאר אויף אנ'ארבייטס-
לאזע**

(2) ואפא ביאלעצקא, אן ארבייטסלאזע פון גאפיוקאוויטש, איז נעכטען בעשטעלען גע-ווארען אויף פאביאניצער שטאט.

דער באנדיט האט איהר צוזשטארקען קלאפ געגעבען אין קאפ אריין, אז זי איז מ'בלבל געווארען. דערנאך האט ער ביי איהר ארויסגעריסען דעם האנדבלייטעל, און וועלכען זי האט געהאט לי-גען קנאפ 8 זאטעס, און איז ענטלאפען.

די אונטערשטיצונגען בעטרעפן:
פאר ארבייטסלאזע מיט 1 אדער 2 מערואן
אויף אויסהאלט - 20, 5, א חודש.
מיט 3-5 מערואן - 30, 5, א חודש.
מיט העכער 5 מערואן - 40, 5, א חודש.
די אויסצאהלונג וועט פארקומען אין קאנגע-בענעם דאקאל פון 9 ביז 2 א זיגער, לויט פאל-גענדען סדר:
דאנערשטאג, דעם 23 ד. ה. די אהות
A B C D E F G H I J
פרייטאג, דעם 24-טען - די אהות:
K L M N O P

דער אונטערשטיצונגס קאמט פאר ארבייטסלאזע ביים מאניסטראט אין מודיע די פערמיטערעסירטע פערזאנען, אז דאנערשטאג דעם 23 יולי הויבט זיך אן דאס אויסצאהלען פון דרינגענדער מלוכה-שער אונטערשטיצונג פאר חודש יולי 1931 - און די ארבייטסלאזע, וועלכע האלטען אויס משפחות, און וועלכע האבען זיך געמאלדען אין אינטערשטי-צויגס-ביורא אויף דער גאט פון 28 טען קאנפערע-סיסער-פולק, נומער 32 - פון 1. ביז 10. יולי איינשליסליך.

אינוואקס האבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג.

שלעכט מיט די סעזאן-ארבייטען די קאנפערענץ פון וויצע-פרעזידענט דאפאלסער מיט וויצע-ארבייטס-מיניסטער

בעשעפטיגטען די סעזאן-ארבייטער וועלען א סך פון זיי מוזען רעדוצירט ווערען. די פעטענסטען האבען אוב דערמאנען, אז בשעת האט מען די דעלע-גאטען פון די לאדזער פראפאגאנדעלע פערזאנען צוגעזאגט, אז דאס ארבייטס-מיניסטעריום וועט אסיגנירען א האלב מיליאנען קרעדיט ספעציעל אויף צו בעשעפטיגען די לאדזער ארבייטסלאזע.

דער וויצע-מיניסטער שווארטאויטש האט זיך שוואק מערהערשט, וואס דאס ארבייטס-מיניסטער-יום, קאנפערענץ גיט די לאזע פון די מלוכה-פינאנ-צן, האט געקאנט געבען צוואו מ'ן הבטחה, אין האט דע-ביי געזאגט, אז ביי דער איינזיגער סי-טע

(2) פאריגען שבת איז קיין ווארשא ארויס-געפאן צו צווייטער מאניסטראט דער וויצע-פרעזי-דענט ראפאלסקי און דער לייטער פון דער פינאנץ-אפטיילונג כוואלינסקי.

מחמת דער אפגעזעהניט פונ'ם מיניסטער-הביצק, האט די ביידע לאדזער פארשטעהער אויפגענומען דער וויצע-ארבייטס מיניסטער שוואר-טאויטש.

ביידע דעלעגאטען האבען פארגעשטעלט פאר דעם וויצע-מיניסטער די פאטאלע לאזע פון דער שטאט, אנווייזונדיג, אז אויב ס'וועלען נישט דער-האלטען ווערען קיין גרעסערע קעדיטען אויף צו

א שרפה פון א דונער עס האט זיך נאך ערגער, ווען מען בעערדיגט נישט די אנטענע

פון דארט האט ער פארגעוואנדערט אויפ'ן צווייטען שטאק, דערנאך אויפ'ן ערשטען, ביז ער איז פשוואונדען אין קעלער, צושטערענדיג די עלעקטרישע אינסטאלאציע אין גאנצען הויז.

היך מוז האט זיך פונ'ם דונער קאנפערענץ דער דאך.

שיינעלעכער האבען די שרפה תיכף איי-געלאשען און דער היק איז אין אלגעמיין א קאפער.

(2) בעת דעם נעכטיגען גוס-רעגען האט א דונער אריינגעפאלן אין הויז אויף מאניסטראט 1.

דער דונער איז אריין אין דער וואוינונג פון געוויסען י. גוסמאן, וואס געפינט זיך אויפ'ן דריטען שטאק, רעכטע אפיציעל. אריינגעפאלען האט דער דונער למחילה אין דער אנטענע, און דערנאך איז ער דורכ'ן דאך אריין אין דער וואוינונג.

געוואלט מאכען געלד, ווי פלאטע און זי האט איהם געמאכט אש און פלאטע פון זיינע 40 זלאטעס

זיך נישט געוואוינט, האט ער אנ'אומגעלוידיגער אלליין פונדערנעקנישט דאס קניפעל, אין אין איהם געפונען נאך א גרעסערע בראך, ווי אין דע-לאד-זער האנדעלס-באנק, א שטייגער: ס'איז דארט קיין פרוטה נישט געווען...

דאך האט ער נאך שו' געהאט צו מאלדען וועגען דעם דער פאליציי, וואס וועט איהם אוודא ענען גאנץ קנאפ העלפען.

(2) דער חכם פון דעם גוי'אישקען, מה-נשתה" הייסט דאס מא' מאריען הארליעק. האט זיך דער דאזיגער מא'יאן הארליעק (פון פולנאנא 59) צוגענומען מיט א ציגיי-נערין, און אז זי האט איהם פארגעלייגט צו טרע-פען איהם זיין מול, האט ער צו איהר געזאגט כהאי ליטנא:

— פראשע פאניע ורוזשקע, וואס טויג מיר דאס טרעפען, אז דערווייל האט מיר דאס שלים-מול געטראפען, און איך פייף אויפ'ן גרעשען... כ'האב קיין געלד נישט... זאגט די ציגיינערין:

— ווייסטו, וואס? איך קען דיר אנטון א גיטש, אז דו וועסט האבען וועלד וויפיעל דו וועסט נאך וועלען... דו נאך זאמעל אויף אזוי פיל געלד, וויפיל דו קענסט נאך, און טא'י בלויז זילבערנע משפחות, און אז דו וועסט מיר זיי אויף א ווייל געבען, וועסטו זעהן, וואס ס'וועט זיין...

האט דער מאריאן (א געוונד אין זיין קלוגען קאפ אריין) צוגענומען אלס'ן הויך ביי ש-נים א ביסלע זילבער-געלד, און צוזאמען מיט'ן אייגענעם געלד האט ער איבערגעגעבען דער צי-גינערין 8 הארטע זילבערנע סיף-זלאטעדיגע.

די ציגיינערין האט זיך געמאכט די 40 גיל-דען איינוויקלען אין א קניפעל, אפגעזאגט א צי-גינערשען שפוך:

„אדווש-באדווש-קאדווש-באדווש, עסטשע-עסטשע, פעטשע-עסטשע...“

און ארויפגעלייגט דאס בינאפל אינטער די שאנק, דערביי האט זי הארליעקן שרענג אנגעזאגט, אז ער זאל זיך 24 שעה נישט צוריהרען צום קני-פעל, און אז צו דער צייט וועט זי איה' קומען, און אליין אויסגינדען איהם, וועט ער שוין זעהן פערטיגהייט.

האט הארליעק געווארט 24 שעה מיט 6 שעה א צילאג, און אז די שווארצע קישוף מאכערין האט

אי'פמערקזאם

די טעג

הויבט זיך אז איז

„נייעם פאלקסבלאט“

צו דרוקען אויפער נייער

סענסאציאנעל - קרימינעל'שער

ראמאן

היינט און פאלג, טעג!
שפאנענדע ערשעהלונג פון
H. Suderman א.ג. "סעסען קרומ-
העלצ'ס פרוי" אין פילם-בערבייטונג

טיראניע

פון ליבע

דרומע פון ליינענשטאט און אפערונג
אין די הויפט-קאלן:

LEWIS STONE
LEILY HYAMS
PEGGY WORD

אנהויב אין געווענליכע טעג 5 אכטונג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2:30 ביזשע
פאפולערע פריוועט
אויפ'ן 1-טען סטאנא 50 גר. אין 1 ויל.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

ווער איז דער שולדיגער

וואס ס'איז קיין געלד נישטא אויף סעזאן-ארבייטער?

(2) וועטאג איז אן ארבעטער, פראצעדור (גלויב) נע (31) פארגעקומען א פערזאנלעכע פון ארבעטער, וועטאג בוי, סעזאן, און טעכטער-ארבייטער. גערעכט האט וועטאג דער אייגענער לאגע דעם, וואסערעוויטש. ער האט אנגעוויזען דערפאר, אז די שווערע לאגע פון די ארבייטער קאן זיך נאך פערערגען דעם דערמיט, וואס עס ווערט געלאזט צו דער צידען 700 סעזאן-ארבייטער. דעם, וואסערעוויטש שטעלט פעסט, אז אין דעם געלד-מאגלעכע אויף עפענטליכע ארבייטער אין אויסשליסליך שולדיג די רעגירונג, וועלכע מאכט

איינגעפאקט פאקט

דעם הויפט-בעארגיטער פון דער פירמע מילער, זשעראנא 8

אקארשט צוועקגעפאקטער. האבען זיך געהיט-אגענטען — צו צוויי פער- שוין — אריינגעזעט אין טאקסאטאקעס און שטעל צוועקגעפאקטער אויף ביידע וואקסאלען. האבן, אויף לאדן-קאליטער האט מען פאקטער געפאקט, און אנגעטון א „בראנזעלעסעל...“ אין דער וואקסאלע האט מען ביי איהם געפונען איינברוך-מכשירים („שברי פליס“ בלעז), און אין דער היים ביי איהם א הייבש ביסעל סחורות פון פערשידענע גאנז, און פון דער אויף זעכ- לאנג גאס — בחיכם.

ס'טארט נישט זיין קיין צייה פון „טראמפייטע-גאלד“ (א) דער וואקסאלע-דעם האט בעקומען א צירקולאר פון אינער-מיניסטעריום מפה צאהן-טעכ- ניקער, וואס מאכען גאלדענע צייהן. צאהן טעכטיקער, וואס וועלען אויסארבייטען צייהן פון שלעכטען גאלד (ד. ה. מיט גרויסע צו- צייהן)

געוואלט דערשיסען די שוויגער און אוועקגעלייגט א מייסען זיין בעסטען חבר

(2) דעם 23 אפריל ה. ל. האט ביי געוואקסן אין דער וואקסאלע (ניי-לאנדעוויקער דעם) זיך געמאכט א שטיקעל געוואלט: 3 פערשורן — דער געלעבטע סטאנצאלאן נאכאק אליין, און זייער חבר, דער פאליציענט מאדעראט און סטאנצאלאן שטאנצאלאן האבען זיך צוועקגעזעט מ'ס'ענען אויפ'ן גרויסען אופן, ווייט אויס, אז קיין משקה האט נישט אויס- געפעהלט, וואס איז א גאר קורצער צייט האט זיך מתוך שמחה דערהערט א שטענדיג, און אז ס'איז שפעטער אנגעקומען פאליציי, האט זיך צווייגעווענדען, אז נאכאק האט דערשטאטען שר- מאנצקין מיט מאדעראט'ס רעוואלוציע... אויפ'ן פראצעס נעכטען האט געוואקסן ער- קלעהרט, אז וועט דעם, אז ער האט געוואלט

ד"ר ראפנינזא פאדעמביע גראנד-פענסיאנאט

ביי פערדיאונג-שוועכע בלוטארט, אטמאנאנצא, בלייבונג, דרויען-טראנספארטאצא, הויט-אויסשליסען, דעטאליש דאס טאטאלישע בושע-העסער Franciszka Jozefa פארשעפליך די אוי וויכטיגע דאס-טעם-ניקט, צו בעק- טען און אלע שפייטען ווען קלער-אטמאנאנצא.

רינג - האמפען איז צירק

אין נעכטיגען טאג האבען געקעמפט פאלגענד- דע אלטעסען: אין דער ערשטער פאר דער, נעלסאן- קעניג' פונעם צייט מיט'ן טראנספארטאצא אטלעט סאנט- מרס, נאך 20 מינוט בלייבט דער קאמף אינעם- שידען, דער קאמף שטענדיגס — פאשעק פונדיגס זיך מיט א זיג פון פאשעק'ן, פערשטעט זיך נאך 24 מינוט, דער קאמף שטייט — דאס ענדיגט זיך אונטערשידען, דער „אמאנט“ פון די רינג-קע- פער שטייגער קעמפ גענען ברוטאלען וויינאר, שטייגער ווייט ארויס זיין טעכטיק און וויינאר ווידער זיין ברוטאליטעט, נאך 24 מינוט לעגט שטי- באר אוועק זיין גענער אויף ביידע לאפאטעס. אין דער לעצטער פאר קעמפען דער געווע- זענער אמאטאר סאטארסקי גענען יודישען פאלעט קראווער, די גאנצע צייט האט דעם אייגענעווייט קראווער און דאך בלייבט דער קאמף עהן רעוול- טאט.

היינט קעמפען פאלגענדע פאר: קראווער — לופא, קרומין — שפיעוואטשעק, סאטארסקי — סודאקאן (דעצידירענער) שטערעני- סקי — שטיינקע, פונעם צייט — שטייבער (דעצידירענער).

ביי דער ווילנער טרופע

אין שטאט טעאטער צוליב נישט פאראויסגעזעהענע טעכטישע שוועריגקייטען, וואס האבען זיך געפאדערט פאר די צווייטונג פון יובל מייער אין די נייע אויפ- רונג פון שלום עליכם'ס 200,000, איז די אגנטי- רונג פון דער טרופע געצווינגען דעם בעשטימטען סדר רעפערטאר פון היינטיגער וואך צו ענדערן: מיטוואך ד. 22-טען ווערט געשפילט נאך נאך איינמאל מאטקע נוב מיט א, אמאטאר אלס מאטקע. די פערזענליכע יובל-פארשטעלונג ווערט אי- בערגעטראגען אויף דאנערשטאג 23-טען ה. ח. פרייטאג, שבת, וועטאג ווערט געשפילט שלום אש'ס גאס פון נקמה מיט א, סאמבערג אלס יענ- קעל שאשאוויטש. די פערזענליכע יובל-פארשטעלונג 200,000 פון שלום עליכם ווערט איבערגעטראגען אויף דינסטאג ד. 28-טען ה. ח.

אויסערגעווענהליכער ערפאלג פון דער ווארשאווער אפערעטע אין פירמאנאנצא

א גרויסע פערזענלעכע פירונג האט בייס היינען טעאטער-עולם ארויסגעפירט די גאטראלען פון די ווארשאווער אפערעטע-סאטארסקי'ס מיט זייערע סענאציאנעלע פיעסען, פון ווייטען סיביר' און, אויפ'ן וועג קיין בוענאס-אירעס.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג דעם 21-טען יולי

12,10 צייט-סיגנאל 1.15 גראמאפאן-מוזיק 4.50 קאמאניקאטען פאר מייער און שפער 5.10 פאליציע-טראג 5.35 גראמאפאן-מוזיק 6.00 פאליציע-טראג 7.00 פאליציע-טראג 7.20 פערשידענע 7.40 גראמאפאן-מוזיק 8.00 קאמאניקאטען פון דער האנדעלס-קאמער 8.15 דאנצא-פיעסע 10.00 פאליציע-טראג 10.15 פאליציע-טראג 10.30 קאמאניקאטען 12.00 לייכטע און טאנק-מוזיק.

שפענדע

ה' ב. א. גליקסמאן שפענדעט דורך איינער רעדאקציע 20 זעקס: 10 זל. פאר דער פאמיליע פון ערמאנדעטען בואף און 10 זל. פאר דער פערזענלעכער פאמיליע פון אונדזער גאס. אין חסד של אמת' איז פאר דער פאמיליע בראך איינגעלאזטען 5 זל. פון ג. ה. ליפשיץ.

מעלדונגען

אלג. טראם לאנדעס פאריין פון בעקליידונג-ארביי- טער אין פאליציע, אפטיילונג 2 אין לאנד, פערפער גאס 15

אכטונג, נאך-א-בייטער

אלע ארבייטלעכע נאך ארבייטער דארפען זיך רעגיסטרירען אין פערמאן, צו בעקומען ארבייט, ווער ס'וועט זיך נישט רעגיסטרירען וועט קיין פא- סטען נישט בעקומען. רעגיסטרירען קען מען זיך יעדען טאג פון 7 ביז 10 אווענד, אין קאנצלעאריע פון פערמאן פער- פערמאן 15. די פערמאנאנטע

פון יובילער זייערמאכער און גראווער, היינט, דינסטאג, דעם 21-טען יולי 7 א זי- גער אויפגעקומט פאר אין זאל פון שטאט-ראט פאמאטקא 16 די אלגעמיינע פערזאנלעכע פון צער, אלע מיטגלידער מיטן מיטברענגען זי איינלאדונגען.

א דונער אויף פל. דאמבראווסקי

(2) נעכטען האלט מייער א זייער, האט בעת'ן גוט-רעגען אריינגעשטאפען א דונער אין מיטען פון פלאך דאמבראווסקי, נאך נאכענס 50 דעם ארט, וואו עס האבען געארבייט ארבייטער. על פי נס האט פון דעם דונער קינער נישט געליטען.

קוילעט'ס מיר מיינע גענדז...

קענען דעם, וואס איהר זאגט: „די בוי- בעוועגונג אין לאנד“

(2) אין דעם לויפערען יאָר, אין צוזאמען- האנג דערמיט, וואס דער בוי-סעזאן האט זיך פער- ענדיגט, איז די בוי-בעוועגונג אין לאנד זעהר א שוואכע.

אין מאי איז נישט אנגעהויבען און נישט פער- ענדיגט געווארען קיין שום נייער בנין. אין יוני האט מען אנגעהויבען צו בויען 12 הייזער, ארויפבויען דריי הייזער, און איינעם צו- בויען. אין יוני איז פערענדיגט געווארען איין ניי- הויז...

7 גנבות אין איז טאג

(2) גנבים האבען אין פערלויף פון נעכטיגען טאג בענגע'עט: פיאטער וונזען נאכא-פאלע 14 חיל זאנדשטיינען טאראווא 33, קעמנאל גרייבערן זאנדאדאקא 44, דושינא-שטאט פאמאטקא 135, ווארשאו קאמאניקאטען זאנדאדאקא 32, פיאטער קאמאניקאטען נאכא-פאלע 14 און סטאנצאלאן יא- קאמאניקאטען פאמאטקא 15.

געפעהרליך אנגעפריהט איה- ריג הינד

(א) די איינצאהריגע מידעלע ראצע זאלץ אלעקסאנדריסקא 24 איז בענגען געווארען מיט קאכעדיג וואסער, און אין א זעהר שווערע צו- שטאנד האט מען דאס אנגעפריהטע קינד אפגעפריהט אין שפיטאל.

דער דאלאר איז לאז

נעכטען איז געווען אפיציעל 9.06, נישט- אפיציעל האט מען געזעהלט 9.03 — פערקויף 9.06 ביי א רוהיגען סענזענץ.

לאדזער 8-פראצענט'גע ליסטע

נעכטען איז געקומען דער קורס פון לאדזער 8-פראצענט'גע אפיציעל 66.50 — פריזאט ביז 67 ביי א ספעטערע סענזענץ.

אזא מיי פרידערליכע האנהורעני

בעת מען צושטעכט זיך מיט מעסערס צוליב א שטיקעל פלייט

א פרייליין, און אונזערען מיט איהר צו פלייטעווען. ווייזט אויס אבער, אז דאס „פלייטעווען“ האט געקאנט אפייעל צו ווייט פערזען, ווארעם דאס פרייליין האט גענומען מאכען די גרויסע גע- וואלדענעס און א פאליציענט האט געמאכט א פראטעסטאל. לאחר המעשה האבען זיך די פריידער צווישן זיך אנגעהויבען צו מאכען פארווארפען, און אויט- ריידען די „טאקאטאגיקיט“, וואס זיי זענען בע- גאנגען לנגי א דאמפ פון פרייזען-געשעכט...

די שלמה אחים — מיטשטיסלאוו, הי- דאניס, און טעכטלעך מאדא (פון מאלשעוויטסקי- גאס) האבען דעם גאנצען זונטאג'דיגען טאג און נאכט פערבראכט אויפ'ן דאך, און נעכטען איז דערפריה זענען זיי געקומען קיין ווידעווע פון צו פארהען קיין לאנד.

געווען זענען זיי אלע דריי שטארק בעלע- זעלט, און אזוי צו ווארען אויפ'ן צוג און גאר- נישט פון איז געווען לאנגווייליג אביסעל, האבען זיי אויפ'ן וואנאר „אונגעקנישט בעקאנטשאט“ מיט

א לאדזער יודיש ווייבער- פערקאכט אלייבע-טראגעדיע איז א גאליציש קווארט

א לעמבערגער בחור שיכט זיך פאר בושה

דער לאדזער יודישער סוחר מ. ר. האט ארויס- געשיקט זיין יונג ווייבעל קיין הרעבענאוו אין סטריקער קרייז. די גענענד איז שעהן און עלעגאנטע יונגעלייט זענען אויף פארהאן גענוג, האט די יונגע און טעמפערעמענטפולע פרוי ר. בעשלאסען אויסצוגעצן ד צייט און כאפען א לוסטיגע מינוט. זי פלעגט מאכען עקסטרעם מיט די נייע פריינד אין דער סביבה און גאר אפט פלעגט זי מיט איי- בעם פון זיי, א לעמבערגער בוכהאלטער ק. זיך פערעטען אביסעל לענגער אין וואלד, מען האט אנגעהויבען פלאקעווען און געפונען האט זיך אפי- לה צוגעגאנגען „פריינדליך“ פון פרוי ר. וועלכע האט צוועקגעשריבען צום ה' ר. אנהייב-פריינדליכען בריף וועטען דער אויפפירונג פון זיין פרוי.

די רעוולוטאציע פון דאזיגען בריף האבען נישט געלאזט אויף זיך לאנג ווארטען. ה' ר. איז גאנץ אונטערווארעטע געקומען צו- פארהען און ווען ער האט נישט געטראפען די פרוי אין פענסיאנאט, איז ער אוועק זי וועכען אויף פערשידענע שפאציר-גענגע, ענדליך האט ער זי

Przytulne POGOTOWIE LECARSKIE

ZIELO 6.

12-333

Telefon

tel. 12-333

פרטיילט דרינגענדע רעסטיטוציע הילף אין אלע אקציעזע און געזעלשאפטליכע הילף. בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקציעזע און געזעלשאפטליכע הילף.

פאנטעאן-דער קאלעקטיווער קבר

פון די אומשטערבליכע זיהן פון פראנקרייך

(נאמיצע פון אבעזר)

א מעמלע פאר נאט, וואס איז פערזאנלעך געווארען איז א נע- מיטליכער רעזירעניז פאר אומשטערבליכע. — מיראבא, וואלמער, זשאן זשאק רוסא, מאראט, — די ערשטע, וואס האבען זיך פגעזעט אונטערן קופאל פון פאנטעאן. — אויף די סברים פון זשאן זשאק רוסא, וואלמער, סופלא, וויקטאר הוגא, עמיל זאלא, פערמערלא זשאן זשארעס

ניע געשטארבען, און דער פאנטעאן איז פערע- דיגט געווארען פון זשאן זשאק רוסא, אומשטער- געבענער תלמיד און געטרייער מיטגליד פון סופלא, (אומשטערטענע זיך בעמערקען, אז מיר אויס- צוהיטען דעם פאנטעאן פון פייכקייט, איז צווישן יעדע שטיין אונטערגעלייגט געווארען א ריזיגער שיכט בליי.)

— און דא ווערען מיר פלוצים געווארען, אז איינע פון די גרעסטע פערזענליכקייטען פון 19- יארהונדערט, דער גרעסטער פראנצויזישער פא- עט און שריפטשטעלער, דער גרינדער פון דער נייער ראמאנטישער שול וויקטאר הוגא (1802-1885) ליגט זיט ביי זייט און איז צימערל צווא- מען מיט דעם געוועזענען פראנצויזישער און גרינדער פון דער נאטוראליסטישער שול פערמערלא (1840-1902); ביידע רהען בחברותא אונטער איין דאך, אין איין חדרל.

— און א ווייטערדיגע קבר ליגען אויף צוויי פערזענען צוזאמען: דער בעריהמטער קעמיקער בערסעלא (1827-1907) מיט זיין פרוי (1837-1907); ביידע זענען זיי געשטארבען אין דעמאל- בען טאג, דעם 18. מערץ 1907 און זענען אין א וואך ארום צוזאמען אריבערגעפיהרט געווארען אין פאנטעאן. מאראט בערסעלא איז די ערשטע פרוי, וואס האט געהאט דעם כבוד אריבערגעפיהרטען דעם שוועל פון פאנטעאן.

— צווישן די אומשטערבליכע, וואס האבען געפונען א מקום מנוחה אונטערן קופאל פון פא- טעאן, געפינט זיך אויך דער גלענצנדיגער רעדנער און העפטיגער קעמיקער פאר סאציאלער גערעכ- טיקייט, דער געטרייער בעשיצער פון אלוועלט- ליכען פראלעטאריאט און מעכטיגער זייל פון פרא- צוויזישען סאציאליזם — זשאן זשארעס (1859-1914).

— ווער קען דאס אויסרעכענען די אלע גרוי- סע פערזענליכקייטען גענעראלען, אדמיראלען, קא- רדינאלען, געלערטע, פאליטיקער און מלחמה-מיר- בער, וואס זענען פראנצויזישע געווארען אין דער געשיכטע פון פראנצויזישען פאלק און האבען זיך איינגעקויפט אונטער איין קדשי קדישם פון דער פראנצויזישער אומה — פאנטעאן!

— אין פאנטעאן ליגט פערזענלעכע אומשטער- הערליכע און שפאנענדע געשיכטע פון פראנצויז- שען פאלק, — א געשיכטע, וואס איז אפמאל דאס גרעסטע געווארען מיט דער צאייטער אדעל- גער בלוט פון די בעסטע זיהן פון פראנצויזישען א געשיכטע, וואס איז פונקט ווי די געשיכטע פון ישראל סבא און קארינאלע עפאכעס און דאמא- טישע מאמענטען; א געשיכטע, וואס האט, ווי א רעדאקטערישע מחלק אומגעקוקט, אין תאישען פעלד פון לעבען, א ביזע וועג פאר דער היסטארי- שער עמאנאציע פון פעלקער און לענדער.

— פארוי — די שטאט, וואו ביז געדאנקען און אידיען ווערען געבוירען, פערשפרייטען זיך איבערן איבערפלאך פון ערדקוגלע און ווייזען איבערגאנדערשען דעם פערשטאנד און געשטאק פון דער גאנצער וועלט; פארוי, די שטאט, וואו ביזע מנהגים און מאדעס ווערען געבוירען, פער- בייטען די אלטע, ביי שטעטער אליין פערשטען צו ווערען דורך נאך בייערע — אט די שטאט, וואס לעבט אייגענטליך, פון האנד צו מויל, ווייט ווי אפשוואצען דעם ווערס פון א גדול, פון א מנהיג הדור!

י. מולער.

א יונגעמאן, וועלכע ליגען אוועק אויפן קבר פון פילאזאף זאנעט מיט פרוכטען; פו דער לינקער זייט — א יונגע פרוי, וואס פרעגט דעם פער- שטארבענעם דענקער א מנהג — בלומען, און א קליין קינד, וואס ליגט (פאר דעם בעריהמטען נפטר א פארגעלע, א צווייטע בעפונגען שטעלט מיט זיך פאר א פערזאנליכע יונגע פון גערעכטיגקייט, און א פרוי, וואס גיט זיין גענערעל, ביי די זייטען לייענען מיר אויס דעם פשוטן אויפשריפט: „דא ליגט דער מענטש פון דער נאטור און פון גערעכטיגקייט“.

— אין דער גאלעריע פון לינס „לעבט“ דער אומשטערבליכער וואלמער (1778-1804), אויסגע- האקט אין מאראט-שטיין, שטעהט דער נפטר ווי א לעבעדיגער ביי זיין אייגענעם קבר, — זיין קאפ איז פערדיסטען אין דער הוד, זיין בליק איז געווענדעט ווייט, ווייט צו די הימלען, און דער לינקער האנד האלט ער זיינע סאוועלן, און אין דער רעכטער — זיין פערדער; ביי זיינע מיט ליגט א מאסקע און א קינזשאל — די אטריביוטען פון מארגינען פאעט.

— אין דער רעזירעניז פון אומשטערבליכקייט האט אויך געקומען א פלאץ דער ארכיטעקטאר פון פאנטעאן — זשאק זשערמען סופלא (1709-1780) 16 יאהר האט סופלא פלייסיג געארבייט אויף צו רעפאליטירען דעם ראנצווען פלאץ פון פאנטעאן, ער האט געטון נישט געהאט די זכיה צו זעהן א פערטיגען דעם קאלאסאלען מאג- מענט, דעם ריזיגען פראדוקט פון זיין געניצען מוח, סופלא איז נאך 16 יאהר שווערער הארפוא- ט

ווערשטער שירמס פון שפאציר-שטעהענעם פייגענבוים לאדז בארוטאוויטשא 19 דאמען-און מענער-שירמס אין שטעקנס צו מאנקורעני-פרייען נעמט אן אלעליי רעפערטורן פון שירמס און שטעקנס

געזאגט, „צווייטע צו דער נאטור“ — זשאן זשאק רוסא, אויך דער בעריהמטער בלוטדורשטיגער דער מאגאט פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע, נאראט האט געהאט דעם כבוד צו „לעבען“ א קריצע צייט צווישן די אומשטערבליכע אינדער- צייט, ווען די רעסטלעך פון מאראטען זענען אריין אין פאנטעאן, איז מיראבא בעזייטיגט געווארען פון דער רעזירעניז פון אומשטערבליכע. אזוי האט ד ינאציאנאלע קאנצעניצע (20. סעפטעמבער 1792 .26. אקטאבער 1795) בעשלאסען אויף איהר זי- צונג פון דעם 25. נאוועמבער 1793. און צוויי יאהר ארום, בשעת די מאכט פון די טערמידארען איז געפאלען, האט מען מאראטען צוריק הענדיג- ריגט צו דער שטופע פון פשוטע שטערבליכע פער- זענליכקייטען — מען האט איהם אריבערגעהויבען אויף א רעזירעניז פון ביינע-עולם. פארהאן א יס אומרים, וואס ווייט צו דערצעהלען, אז מען האט איהם מבער געווען אין איינעם פון די פיל-געהלגטע אפגוסען פון מאנארכישער-נאט.

— דער גרויסער זאל פון פאנטעאן, וואס ציהט זיך אויף א מהלך פון קאנצע 100 מעטער, איז בעפונט פון אלע זייטען מיט וואונדערבארע בילדער און סטאטוען. א שפאציר איבער דער דאך- זיגער גאלעריע פון לעבעדיגע טענעס און פיגור- רען, הייסט אייגענטליך מאכען אנטקערקורסע אין דער רייכער, הערליכער געשיכטע פון פראנצויז- שען פאלק. אויף די וועג פון פאנטעאן זענען פערזאנליכע געווארען די סאמע דאמאנטישעסטע מאמענטען פון דער פראנצויזישער געשיכטע. יעדער בילד שטעלט מיט זיך פאר אפגעפאכט, יעדער טענקע — א געשעהעניש, יעדער פיגור — א צייכונג! און ווי א לעבעדיגע שטעהט זי, די סיינ- צווישע געשיכטע אויף פאר אונזערע אויגען אין איהר ליכט און שטארק. און איהרע פערשידענע מאמענטען, אין איהרע מאמענטען פון אויסוואונק און דענדיגערונג, פון עליה און ירידה.

מיט א מריינדיגען געמיט לאזען מיר זיך א דאך אין קעלער, וואס ליגט אין א טיפעניש פון קאנצע 6 מעטער, און וואו עס רהען די אומשטער- ליכע זין פון ריזיגען פראנצויזישען פאלק, ביים אריינגאנג טויטען מיר זיך אן אויף א נאציאנאלע אויף א שטיינערנער קעסטלע, וואו עס ליגט בעהאלטען דאס הארץ פון גרויסען פרייהייטס-קעמ- פער און מלחמה-מאן — זשאן מאמבעטא.

א סטאקען איינדרוק מאכט אויף איין דער קבר פון זשאן זשאק רוסא (1721-1788). א האל- צענער געבוי פון אלטען סטיל, צוויי טייעלעך שטעהן ווי האלע געזעצט, און פון דער ערשטער נאנט שטעקט אויס א האנד, וואס טראגט אג- אנגעזונדענעם פאקעל — א פנים, וואו עס קינסט לער, וואס האט דעם קבר געבויט, איז געווען ביי זיך זיכער, אז דער פלאץ פון רוסאס לעהרע, וועט לאנגע לאנגע יאהרען בעליכטען די וועלט. פון דער רעכטער זייט שטעהט אפאלטישקער מיט

אין צענטער פון לאטינישען קווארטאל, אויף א גייעריגען אבער הייליגען בערגל, אויף א בער- געל, וואס טראגט דעם נאמען פון דער ליבליכער פאנטעאן און געטרייע בעשיצער פון פארוי — סענט זשעזעווע, שטעהט מיט שטאלן און רוד- בות א מעכטיגער און אימפאזאנטער מאנמענט, א ריזיגער פאלאץ, וואס איז לכתחילה אויפגעשטעלט געווארען פאר רעליגיעזע הערברותן און האט זיך שפעטער פערזאנלעך אין א ציווילען דענקמאל, און א געמיינליכער רעזירעניז פאר די גרויסע און דערהויבענע גייסטער פון פראנצויזישען פאלק.

— עס דערלאנגט א טיף און הארצען, א סקרן לויפט דורך איבער די ביינער, בשעת מען שרעט אריבער דעם שוועל פון פרייהייטען רע- ליגיעזע טעמפל — סענט זשעזעווע ווער תיפלה און איינגען וועלכע-אומשטערבליכע פאלק. — דער פאנטעאן איז א רעזירעניז, וואס ווערט בעוואוינט פון מענטשן, וואס האבען זיך דערהי- בען צו דער מורגה פון אומשטערבליכקייט, פון מענטשן, וואס האבען פראנצויזישע זייער נאמען אין דער געשיכטע פון פראנצויזישען פאלק. — פראנקרייך — די היינעלע פון פרייהייט — ווייט ווי צו בעהערן איהרע גרויסע און דער- היינענע גייסטער! זיט ביי זייט און פליצע ביי פליצע ליגען זיין האט א אומשטערבליכע פער- זענליכקייטען פון דער גרויסער פראנצויזישער גע- שיכטע אין די טיפע קעלערען פון דעם וועלט-בע- ריהמטען בנין — פאנטעאן, דער קארינאלע ריזיגער לעבאנענער פלאץ צווישן זיך מיטן איינלישען פיערל פון שטילען, געלאסענעם פילאזאף, די פונ- טארישע, ברוינענדיגע נסמה פון פרייהייטס-קעמ- פער מיט זיך אויס מיט דער ריזיגער נאטור פון פאנטעאן און דענקער. אין דער קענעדיג- פון אומשטערבליכקייט, צווישן די פיר ווענט פון פאנטעאן, קען מען געפינען כלערליי מענטשן, וועלכע האבען פאר דער אידעע פון פרייהייט מיט א שטיינערנער בלוט פראנצויזישען זייער קאפ אהי- טער דער גילאנטישע, און מענטשן, וועלכע האבען מיט א ליכטען געמיט מקיב געווען זייער לעבען לכות דער היינענעסען; מענטשן, וועלכע האבען ווער איינער בלוט פראנצויזישען פאר דעם ריזיג פון פרייהייט, גערעכטיגקייט און יסור, און מענטשן, וועלכע האבען מיט דער הילף פון ווערע ערער, פערשפרייט תורה און חכמה, הלכה און וויסען, און אי די און אי יענע זענען מיט גאלדענע אוהות איינגעקריצט געווארען אין די אנאלען פון דער פראנצויזישער געשיכטע; אי די, און אי יענע זע- נען איינגעקריצט געווארען אין קדשי קדישם פון דער פראנצויזישער אומה — פאנטעאן, אויף ביידען רוהט די שכינה פון דער אפאליגער זענס זשעזעו- ווער תיפלה און איינטיגער נאציאנאלער רעז- רעניז פאר אומשטערבליכע — פאנטעאן.

— דער בעסטער רעדנער, דער גלענצענדסטער אראטאר פון דער גרויסער פראנצויזישער רעווא- לוציע — מיראבא, איז געווען דער ערשטער, וואס האט אריבערגעטראען דעם שוועל פון פאנטעאן, דאס האט פאסירט דעם 4. אפריל 1791. מיראבא איז לאנג נישט פערבליבען אליין, מיט איינע חודשים שפעטער, דעם 12. יולי 1791, האט אים פא- טעאן זיך פגעזעט א צווייטער אומשטערבליכער — דער בעריהמטער פילאזאף און בענאכטער סטיליסט, דער גרויסער מאקאן פון פראנצויזישען אומשטער- פער סאר אינדיווידועלער פרייהייט — וואלמער. אין פאנטעאן האט זיך אויך אריבערגעליבען דער גרויסער דענקער און אויסגעצייכענטער שרי- בער, דער שפער דער אומשטערבליכע פון דעם אריינגע- ריגטען פאלק, וואס טראגט דעם נאמען פון דער ליבליכער פאנטעאן און געטרייע בעשיצער פון פארוי — סענט זשעזעווע, שטעהט מיט שטאלן און רוד- בות א מעכטיגער און אימפאזאנטער מאנמענט, א ריזיגער פאלאץ, וואס איז לכתחילה אויפגעשטעלט געווארען פאר רעליגיעזע הערברותן און האט זיך שפעטער פערזאנלעך אין א ציווילען דענקמאל, און א געמיינליכער רעזירעניז פאר די גרויסע און דערהויבענע גייסטער פון פראנצויזישען פאלק.

66

רייכע און מיינע

מעמאציאן. ערמישער ראמאן פון לאדזער לעבן

וועלכע האבען זיך פשוטען איינע צימער און פאר די נעמען וואס זענען אנטווערפן געווארען בעתן געשפירן פון גירענבערגען מיט דער דיקער בעל- הביתשע.

זי האט אבער געיאגט פון זיך די דאזיגע געדאנקען.

— וואס ער זאל נישט זיין, האט זי זיך געוואלט איינרעדען, מיטן ער אבער נישט מיר, איך האב דאך איהם קיין שלעכטס נישט געטון. ער ליבט דאך מיר, ער איז דאך דער פאטער פון מיר קינד. ווי אזוי וועט קען ער מיר שלעכטס טון, ווי אזוי קען איך אסילא טראכטען וועגען דעם, אז ער האט בלוגע מיר שלעכטס כוונות, פון איהרע גע- דאנקען האט זי ערשט אויפגעוועקט גירענבערגס שטים:

— נה, סאניע מיר געהען. — וואוהיין געהען מיר, וואוהיין ווילט איהר מיר פיהרען? — האב אמיטעל צוהילי צו מיר, סאניע, דו ביזט דאך מייןע אויף אייביג, ווי דו וואלט נישט וועלען האב איך דאך די פולע רעכט אויף דיר, איבערגעבן שווער איך דיר, אז איך וועל דיר נישט קיין שלעכטס טון, אויב איך האב וועלכע סאניע עבירות איך זענען איך דאס אלץ נישט גע- רעדט געווארען וועגען דיר, אבער האלט מיר נישט נישט אויף, יעדע רגע איז טייער, מיר שארען נישט פערזאנען, קום וואלען מיר געהען.

סאניע איז שטילשוויגענד נאכגעגאנגען גירענ- בערג, ביידע זענען בעגלייט געווארען דורך די שפליטשע בליקען פון דער דיקער פרוי, וועלכע האט צוגעמאכט די טיר, זאגנדיג:

דער דאזיגער צופאל מיט מאקסי, וועלכער איז ווי אונזערע לעזער וויסען געוועזען ארעסטירט ביי דעם דעטעקטיוו ערליי, האט גירענבערג נאכגעמאל איבערגעזיגט, אז די געפארהר איז זעהר גאנצען, אז ס'איז מעגליך, אז מאקס איז ערגיין פערזאנלעך געווארען און אז ער וועט האבען א לאנגע צונג און רעדען דאס וואס מען דארף נישט. ער האט זיך דעריבער געדארפט ציילען און פארהער, נאכ- גרייט איז אלץ געווען. פערטער האט ער געהאט אויף פרעמדע זעמען, ס'האט זיך גאר געהאנדעלט ווע- גען דעם, ווי אזוי איהר געפארהר צוגעקומען צו דער גרעניץ, אטאוישט איז אויך שוין געווען בעשטעלט און ער ווארט שוין אויף זי אויפן קאשטעלעבא פלאץ.

גירענבערג האט גענומען זיין קליין רעזענעל, זיך אין ארדנונג געברענגט די מלבושים און גע- זאגט:

— נה, סאניע, מיר געהען. סאניע האט מעהר גארנישט פערשטאנען, זי האט געקאוסט גאנץ גענוי אז זי געפינט זיך אין די הענד פון אטאויסווארף, פון א פרייענהענד- לער, זי האט געצייטערט פאר די אלע מענטשן.

זינט און האט אנטקעקאפט אין דער וואנד, וועלכע האט געברענגט מיט דעם שטחלינגען צימער, פון דאס האט זיך דערהערט א פוילע שטייט: שוין, פאניע וואלדעק, איך געה שוין, — וואס שלאפט, צו אלדז רוחות, וואס איז ווידער פאר א ניעס. שוין קום אריין.

די גראבע יודענע איז אריינגעקומען און גע- ווארט אויף די ווייטערדיגע פערזאנלעכע פון גיר- רענבערג.

— אלץ צוגרייטען צום אונטערהערן, שוין א דאפופען מאקסי, מיר פארהערן גלייך אוועק. — פאניע וואלדעק, האט זי יודענע געזאגט, מאקס איז נישטא איינדרהייט.

— וואס פאר פאניע וואלדעק, הער גירענבערג, אזוי הייסט איך, און וואס האסטו געזאגט, צו מאקס איז נישטא איינדרהייט? — נין ער איז שטאק. — ס'איז דאך שוין סינף פארטאגס, וואו איז ער אריינגעקומען? — צי האט ער זיך שוין אנגעשטארט. — נין, דאס איז נישט מעגליך, פאניע גירענ- בערג, ער טרינקט די לעצטע צייטען גארנישט, ער איז שוין אונטערגעגאנגען פארנאכט און ביז איצט נאך נישט צוריקגעקומען.

סאניע האט ליכט אפגעשטויסען גירענבערג, פון זיך, זי האט זיך נישט געקענט דעצידירען אויף זינע באשקעט, אויף זינע קושען, מיט וועלכע ער האט בערעכט איהר פנים.

— נה, האט סאניע זיך ענדליך דעצידירט, איך פארהר מיט דיר, מיר איז אלץ איינעם.

דאס ערשטע מאל האט סאניע זיך געווענדעט צו גירענבערג אויף, דריי, גירענבערג האט דאס פערשטאנען אז סאניע איז שוין איינגענען דעציר- טען.
